

TEREMIA MARE

Sediul consiliului local: Teremia Mare nr. 559, telefon 0256/380001, fax 0256/380002

Coordonate:

45°55'59" lat. N;
20°31'27" long. E;

Repere istorice:

-1256 - localitatea este atestată documentar cu numele „Villa Therim-talwk”, **Valea Terim**;

-1315 - în dijele papale este consemnat satul **Theremi, Teremi**;

-1769-1770 - are loc colonizarea șvabilor în Teremia Mare și Teremia Mică;

-1770 - este construită școala din Teremia Mare;

-1760 - se așază în localitatea Nerău coloniști români veniți din jurul Lipovei;

-1865 - se înființează la Teremia Mare Societatea de muzică și cânt;

-1875- la Teremia Mare este descoperit un mic tezaur din monede de aur, trimis la Muzeul din Budapesta;

-6 februarie 1896 - se naște la Nerău **Coriolan Băran**, deputat, primar al Timișoarei, prefect al județului Timiș-Torontal (d.2.06.1979);

-1936 - Teremia Mare avea 869 de case școală primară, școală confesională, fanfară, club al meseriașilor, club sportiv, reuniune viticolă, reuniune agricolă, societate de vânatoare, fanfară, trei coruri bărbătești, moară, uzină electrică, oficiu poștal;

-Teremia Mică avea 316 case, școală primară, două coruri bărbătești, fanfară, societate culturală, bibliotecă școlară;

- satul Nerău avea școală primară, casă națională, reuniune română de lectură, societate sportivă („Șoimii României”), cazinou, societate de vânatoare, moară, oficiu poștal, gară, cor bărbătesc (din 1890);

-2002 - comuna Teremia Mare avea 4 245 de locuitori;

-25.11.2005 - la Nerău a fost lansată cartea „Înscrierile de la Nerău - o istorie a locului...”;

2008-2009 - sunt reabilitate căminul cultural

școlile din comună și biserica ortodoxă română din Teremia Mare;

-2010 - este asfaltat drumul dintre Teremia Mare și Teremia Mică;

-2011 - echipa de fotbal „Banatul Nerău” promovează în Divizia D;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total: 4 397 de persoane, dintre care:

- masculină = 2 257 de persoane

- feminină = 2 140 de persoane

Numărul locuitorilor la 1 ianuarie 2010: 1 408

Sate componente:

Teremia Mare, Nerău (sec. XVI, Dugoselo-„Satul lung”) și Teremia Mică (1769, Albrechtsflur);

Instituții școlare: Școli cu clasele I-VIII: Teremia Mare și Nerău; Școala primară cu clasele I-IV: Teremia Mică; Grădinițe cu program normal: Teremia Mare, Teremia Mică și Nerău;

Instituții sanitare: Dispensare medicale: Teremia Mare, Teremia Mică și Nerău; Centru de permanență medicală: Teremia Mare; Farmacie umană: Teremia Mare;

Instituții culturale: Centrul cultural: Teremia Mare; Cămine culturale: Teremia Mare, Teremia Mică și Nerău; Muzeul viei și vinului; Muzeul „Nichita Stănescu”: Teremia Mare; Bibliotecă: Teremia Mare;

Baze sportive: Teren de fotbal: Teremia Mare;

Biserici: Biserici ortodoxe române: Teremia Mare (1994), Teremia Mică (2005), Nerău (1810); Biserici romano-catolice: Teremia Mare (1867, renovată la 1926), Teremia Mică (1856) și Nerău (1871); Biserici penticostale: Teremia Mare, Teremia Mică și Nerău; Biserici baptiste: Teremia Mare (1996); Biserica „Martorii lui Iehova”: Teremia Mare;

Ruga: Nerău (Rusalii); Teremia Mare (15 august - Sfânta Maria Mare).

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI TEREMIA MARE

Sântean Cosmin Gheorghe	primar	Lupaș Nicolae, consilier	PNL
Sachelariu Gheorghită	viceprimar	Negrău Ecaterina, consilier	PSD
Bucur Romi-Eugen, consilier	PDL	Savin Constantin, consilier	PC
Dumitru Darius-Raimond, consilier	PDL	Sârbu Doru, consilier	PSD
Ioan Pinti, consilier	PDL	Șteinbach Cristian, consilier	PSD
Costică Brânzariu, consilier	PC	Ioani Dumitru Marius, consilier	PNG
Ibrian Florentin, consilier	PSD		

TEREMIA MARE

REMARCABILUL CORIOLAN BĂRAN

Coriolan Băran s-a născut în 6 februarie 1896 în satul timișean Nerău, într-o familie de învățători. Începe studiile primare la școala confesională din sat, apoi e transferat de familie la școala de stat din Újszentes (Dumbrăvița) pentru a învăța limba maghiară. Începe liceul la Macău (Makó), dar îl continuă la Gimnaziul din Brașov (aici e coleg cu Lucian Blaga). A urmat Facultatea de Drept la Buda-

pesta, își ia doctoratul la Cluj-Napoca în 1923, iar examenul de avocat îl dă la Oradea. A participat la primul război mondial, fiind încorporat în anul 1915. Ajunge pe frontul din Italia, unde e rănit la mână, spitalizat, apoi trecut în serviciul militar auxiliar. Este preocupat de mișcarea națională a românilor din Ardeal și Banat. În toamna anului 1918 organizează Garda națională în cercul electoral Sănnicolau Mare și pleacă ca delegat titular al acesteia la 1 decembrie 1918 la Alba Iulia. În anul 1920 se stabilește la Timișoara, ca avocat stagiar în biroul fostului prefect de Timiș-Torontal dr. Aurel Cosma. Își deschide apoi propriul cabinet de avocatură. Desfășoară o activitate intensă în cadrul Partidului Național Român, așa că la anul 1921 este ales secretar general al PNR din Timiș-Torontal. Redactează ziarul „Voința Banatului”. În anul 1926 intră în Partidul Național Țărănesc. Este ales deputat în anul 1928, iar între decembrie 1929 și august 1930 este primar al Timișoarei. Între 1932 - 1933 este prefect al județului Timiș-Torontal. În timpul Dictaturii regale a lui Carol al II-lea, Băran e din nou primar al Timișoarei, între decembrie 1938 și 1 februarie 1939, dată la care este numit subsecretar de stat la Ministerul de Interne în guvernul Armand Călinescu. După asasinarea lui Călinescu de către legionari, Coriolan Băran revine la Timișoara, unde, la 22 decembrie 1939 - ca membru al Frontului Renașterii Naționale (partidul lui Carol al II-lea),

ajunge din nou primar, rămânând în funcție până la 6 octombrie 1940. Între anii 1941-1946 este director al Băncii Comerciale Timișoara. Activitatea obștească a lui Coriolan Băran a fost una remarcabilă. După Marea Unire face parte din redacția publicației „Voința Banatului”. Face apoi parte din conducerea „ASTREI” și a Institutului Social Banat-Crișana. A fost membru al Adunării eparhiale din Timișoara, având un aport însemnat în înființarea Episcopiei române ortodoxe a Timișoarei și la construirea Catedralei Mitropolitane. A fost președinte al Coralei Banatului, al Asociației de tenis Banat și al Clubului de fotbal „Ripensia Timișoara”.

**Memorialul de la Aiud,
dedicat victimelor
represiunii comuniste**

În 1950 Coriolan Băran este arestat de autoritățile comuniste. Timp de 5 ani și 6 luni este deținut la București, Sighet, Aiud și Gherla, fără judecată. Procesul are loc la Timișoara, la 5 martie 1956. Numeroși timișoreni depun mărturie în favoarea fostului primar, printre care mai mulți muncitori din fabricile din oraș. Tribunalul Militar îl condamnă la 5 ani și șase luni de temniță grea și confiscarea averii pentru activitatea lui din perioada în care a fost prefect de Timiș-Torontal, dar dispune eliberarea lui Băran avându-se în vedere faptul că el deja stătuse în închisoare exact perioada de detenție la care fusese condamnat. Din anul 1956, Coriolan Băran va lucra ca să-și asigure traiul ca muncitor necalificat, apoi ca economist și jurist, beneficiind de pensie, ca fost avocat pledant începând cu data de 1 noiembrie 1969. Trece la cele veșnice la 2 iunie 1979.

Printre fiii satului Nerău care s-au remarcat în prima jumătate a secolului XX în viața publică a Banatului s-au numărat, pe lângă Coriolan Băran, și dr. Nestor Oprean, dr. Ioan Mezin, dr. George Popovici, dr. Valeriu Mezin, dr. Valeriu Mihaiu, dr. Ștefan Isacu (consilier la Tribunalul Timișoara), dr. George Crăciun (medic la Timișoara), ca și ofițerul de armată Virgil Bichicean, din familia preotului Silviu Bichicean.

TEREMIA MARE

CARTEA PREGĂTILOR
DIN NERĂU

La Nerău, la 25 noiembrie 2005, a avut loc un eveniment special, găzduit de școala din localitate, atestată documentar în 1776. Atunci a fost lansată cartea „Înscrisurile de la Nerău - o istorie a locului. Cronica bisericii parohiale gr. ort. române din comuna Nerău - Dugoselo”. Povestea cărții este următoarea, după cum o relatează pictorul Andrei Medinski la momentul lansării cărții: „În satul Nerău, fost cândva, demult, Dugasello, din județul Timiș, se găsesc, adăpostite în arhivele bisericii ortodoxe din localitate, însemnările olografe ale unor preoți parohi. Oameni ai bisericii, care au păstrorit credințioșii locului o bună

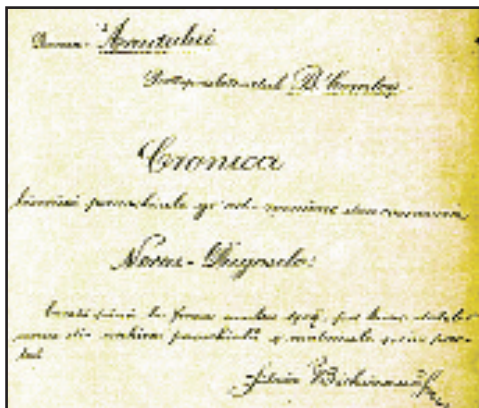

De la stânga la dreapta, Violeta Zonte, conf. univ. dr., Andrei Medinski, pictor și scriitor, Călin Cezar Cojocaru, preot paroh la Parohia Ortodoxă Română din Nerău

bucată de vreme. Înscrisurile cuprind un fel de istorie a locului de la începuturi. Consemnări despre oameni care au fost și faptele lor bune. Și alte întâmplări. Evenimente sociale și catastrofe naturale care au bântuit meleagurile acestor vremuri. Aproape tot ce s-a întâmplat aici, la Nerău, de la începuturi până la finele anului de grație 1965. De remarcat textele caligrafiate la propriu ale părintelui paroh Silviu Bichicean. Cel care a păstrorit în Nerău vreme de peste trei decenii. Scrise cu sensibili-

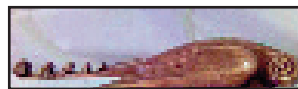
tate și cu evident har scriitoricesc, pagini întregi vorbesc cu căldură și respect despre oameni de seamă ai Nerăului. Despre instituțiile și organizațiile care au servit neamul: biserica, școala, casa națională, fundațiile, corul. Sunt tot aici pagini scrise cu tristețe. Relatări despre boli sau războaie zonale și mondiale. Caligrafii despre calamități.

Despre sacrificiile populației bănățene cu prilejul acestor evenimente. Cu smerenie despre viața bisericii și a credincioșilor. Manuscrisul preotului Bichicean se sfârșește cu anul 1934. Ceva mai expediate decât ale antecesorului, consemnările preotului paroh Filip Popovici tratează o perioadă plină de calamități sociale: ultimul război mondial, deportările și colectivizarea. Dar și unele mici realizări pe tărâm bisericesc ale localității, finalizate până în anul 1965, odată cu ieșirea la pensie a preotului”.

ZBORUL SCULPTORULUI

Gheorghe Crețu din Teremia Mare este o persoană cu nevoi speciale. Se deplasează greu, datorită bolii, într-un scaun cu roțile. Asta nu-l împiedică să fie un sculptor apreciat în lumea artistică bănățeană. Lucrările sale au fost expuse la anul 2005 la Muzeul Banatului din Timișoara într-o expoziție la al cărei succes au contribuit promotorul local din Teremia Mare, ing. Aurel Gh. Mihăeș, consilierul comunal Ibrian Florentin, profesorul Ciprian Cipu și sculptorul Gheorghe Ardelean. Sculpturile lui Gheorghe Crețu „au stârnit curiozitatea și au fost admirate de personalități ale vieții culturale și artistice prezente la vernisaj”, Lucia Stoica, profesor Liceul de Artă, afirmând la acel moment că în sculptura lui Gheorghe Crețu „sufletul încearcă să penetreze materia”.

TEREMIA MARE

LOCUL UNDE VISA
ODINIOARĂ NICHITA...

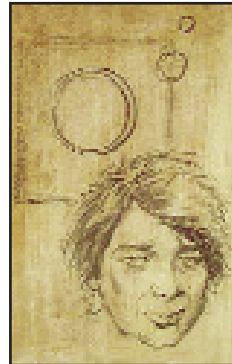
În ultimii zeci de ani, Teremia Mare s-a mândrit cu mini muzeele existente în Centrul Cultural al comunei. **Muzeul Vinului** s-a întemeiat pe tradiția șvabilor din sat, foarte pricepuți în cultivarea viței de vie și obținerea vinului și a coniacului de Teremia. Muzeul găzduiește unelte pentru lucrările specifice culturii viței-de-vie, cum ar fi pluguri de lemn cu brăzdare din metal forjate manual, prese pentru stors struguri, vermolele pentru stropit via, clești cu o vechime de peste două sute de ani, o unealtă de altoit via, butoaie pentru păstratul vinului, unelte pentru execuția acestor butoaie.

Un alt muzeu din comuna timișeană Teremia Mare, de această dată cu profil tehnic, este **Muzeul pompierilor**, aflat în cadrul remizei din localitate.

Azi, doar Muzeul Vinului se mai află în fostul Centru Cultural, imobilul fiind revendicat de foștii proprietari. Tablouri valoroase semnate de Horia Bernea, Constantin Flondor, Paul Gherasim sau Sorin Dumitrescu, adevărate valori ale picturii românești realizate

începând cu anul 1975, se află în conservare în Biblioteca din comună, până la găsirea unui spațiu adecvat expunerii lor.

Expoziția memorială Nichita Stănescu se află în prezent în găzduirea Căminului Cultural și cuprinde materiale care ilustrează activitatea artistică a poetului, legătura acestuia cu satul Teremia Mare: vitrine cu cărți, manuscrise, fotografii din epocă, benzi magnetice cu recitaluri ale poetului,

toate lăsate moștenire comunității locale și nu numai de Nichita Stănescu și de alți importanți oameni de cultură ai vremii, care veneau în tabăra de creație din comuna bănățeană îmbiați de ospitalitatea edililor locali, de beneficiul fizioterapiei datorat apelor geotermale (80 de grade Celsius), dar și de parfumul vinului și al coniacului alb de casă produs la Teremia, de peste două sute de ani, de coloniștii francezi șvabizați în timp...

MEȘTEȘUGURI UITATE

Bogata producție de vin a celor din Teremia Mare în secolele XIX și XX a dezvoltat în localitate adevărate ateliere pentru confecționarea butoaielor necesare pentru păstrarea licorii lui Bachus, unele de dimensiuni impresionante. Meșteșugul dogăritului a început în sat ca o activitate auxiliară legată de viticultură, însă în timp a devenit o meserie de sine stătătoare.

Teremia Mare era cunoscută înaintea vreme și prin confecționarea cociilor - căruțe folosite de localnici pentru transportul utilitar. Atât partea de lemn a cociei, cât și cea metalică a acesteia, erau confecționate de tâmplarii și covacii (fierarii) din Teremia Mare și Nerău.

